

ALEX MAROIU

MINCIUNĂ ȘI TRĂDARE

* * * *

ANII CENUȘII

*Povestea lui Paul
(continuare)*

Libris
EDITORIAL

Respect pentru oameni și cărți

Toate personajele și întâmplările descrise în această carte sunt rodul imaginației și orice asemănare între personaje, faptele sau dialogurile din carte cu personaje sau fapte reale sunt absolut întâmplătoare.

Director editorial: Dana Anghelescu
Coperta și Tehnoredactare: Irinel Merlușcă
Corectura: Mihaela Hura

© Libris Editorial, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MAROIU, ALEX
Minciună și trădare: anii cenușii: povestea lui Paul (continuare) /
Alex Maroiu. - Brașov: Libris Editorial, 2018
ISBN 978-606-8953-38-0
821.135.1

Libris Editorial

Str. Muzeșenilor, Nr. 14, Brașov, România
Tel: 0268 477 799
E-mail: editura@libris.ro

Libris Distribuție – Librăria Șt. O. Iosif

Tel: 0268 477 799
E-mail: office@libris.ro

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

CUPRINS

REZUMATUL VOLUMULUI III	7
1	9
2	33
3	57
4	79
5	105
6	143
7	167
8	175
9	195
10	225
11	243
12	263
13	287
14	303
15	313
REFERINȚE	323
DE ACELAȘI AUTOR	325

REZUMATUL VOLUMULUI III

Paule este fiul lui Valter Cernea, un reprezentant al vechii moșierimi românești legate prin tradiție de pământ și de țărani și fost membru al Partidului Național-Țărănesc (decedat în lagărul politic de la Poarta Albă, unde a muncit ca deținut până în ultima clipă a vieții pe șantierul Canalului Dunărea-Marea Neagră din Dobrogea) și al Irinei Mihalcea, o femeie cu 20 de ani mai tânără.

Deși Valter și Irina s-au iubit cu adevărat, schimbarea regimului de după 23 august 1944 îi va obliga să se despartă definitive, pentru ca Irina și fiul lor, Pau, să supraviețuiască în noua orânduire comunistă.

Valter și Irina și-au dat seama că singurul lucru important ce le rămânea de făcut era salvarea viitorului lui Paul. Înțelegând că nu avea șanse să-și demonstreze nevinovăția și nici să supraviețuiască, pentru a nu lovi în viitorul fiului său, Valter alege să se sacrifice și o îndeamnă pe Irina să divorțeze de el, să accepte să joace rolul unei persoane înșelate de aparențele false ale „lumii vechi aflate în plină destrămare” și să adopte rolul unei tinere naive, lipsite de maturitate politică.

Valter îi cere, printr-o scrisoare, Irinei să divorțeze, îi întocmește chiar el cererea de divorț și o absolvă de orice răspundere legată de trecut și de tot ceea ce i-a unit. Îi mai cere să se adapteze principiilor și regulilor impuse de noua societate comunistă instalată la putere în România aflată sub ocupația trupelor rusești.

Deși Irina divorțează de Valter și revine la numele inițial purtat înainte de căsătorie, Paul va porni în viață cu povara unui dosar întocmit de Securitate și cu un dușman influent aflat mereu pe urmele sale. Acest dușman invizibil și puternic, cu numele codificat „O”, este fostul cumnat al Irinei, Oprea Nicolae, un muncitor ignorant, afemeiat, brutal și ambițios, extrem de dur și răzbunător, care va avea, datorită intrării rapide în Partidul Comunist și mai ales a îndeplinirii fără șovăire a celor mai grele sarcini primite pe linie politică, o ascensiune fulminantă în partid. El o urmărește pas cu pas pe Irina, fosta sa cumnată, de care este îndrăgostit și pe care o și admiră pentru educația și caracterul său.

Paul înaintează foarte greu în viață. Este crescut aproape în izolare de bunicii lui, părinții Irinei, profesori și intelectuali cu concepții anticomuniste. Evoluția lui Paul depinde însă mereu de „O” și de felul în care Irina acceptă să se supună dorințelor acestuia. Când lucrurile par că se înrăutățesc iremediabil, în scenă apare Mia Oprea, soția lui „O”, care, în mod cu totul surprinzător, este aliata Irinei și dușmanul soțului său, de care o desparte o ură nedisimulată și o dorință de răzbunare pentru fapte din trecut. Mia devine treptat pentru Paul „cheia” dezlegării tuturor misterele din trecut și „soluția” tuturor problemelor din prezent. Și nu numai atât.

1

Mia a apărut într-o dimineață de luni. Știam că putea să apară, trecuse „exagerat de mult timp de când plecase” (Ligia, care sperase permanent într-o schimbare „favorabilă” și mai ales „bruscă și neprevăzută” care să o evapore pe Mia). Avusesem deja confirmarea sosirii ei anterior, după o discuție telefonică între Luci și șefa noastră, „Da, desigur, înțeleg, te așteptăm. Am notat, voi vorbi chiar de azi ca să stabilesc toate întâlnirile. Da, desigur. Este totul clar”. Apoi, după ce a închis, Luci s-a uitat la mine cu cea mai mirată figură și a spus:

— Vine luni la birou. E deja în țară.

Nu mi-a spus cine, dar, după figură și felul în care rămăsese aplecată peste telefon deși discuția se încheiase, era clar că vorbise cu Mia.

Ca întotdeauna când aștepti foarte tare ceva, acel ceva, tot așteptându-l, devine un lucru obișnuit și te ia întotdeauna prin surprindere când vine efectiv. Am spus „acel ceva”, deși se potrivește și mai bine când e vorba de „acel cineva”. Acel cineva, adică Mia Oprea, șefa mea, despre care știam lucruri atât de contradictorii, a venit în acea zi de luni mai târziu,

„Am trecut pe la minister, a fost mai bine așa” (Mia, către Luci, explicând de ce schimbase programul inițial).

Cred că trecuse de ora 10 și eu, care de obicei tăceam din convingerea că cel mai bun lucru în viață e să taci și să asculți, mă trezisem vorbind tare cu Dumii, explicându-i rezolvarea unei alte probleme pe care băiatul lui, ca de obicei, nu o vedea.

— Dumii, e simplu, trebuie să-i spui puștiului să citească datele din ipoteză și să pornească de la teorema lui Tales și de la relațiile dintre laturi stabilite de această teoremă. (Eu, încercând să fiu cât mai clar). Eram în mijlocul camerei, cu spatele la ușă.

Cum Dumii nu dădea semne să priceapă, am continuat să-i explic și să-i repet teorema și variantele ei. Cred că uitasem de venirea Miei și de situația mea de „nou venit”. Trecuse probabil un sfert de oră de când turuiam. Vorbeam, vorbeam. Apoi deodată mi s-a părut că ceva nu era în regulă. Am privit-o pe Luci instinctiv. Nu înțelegeam tăcerea ei și mai ales nu înțelegeam de ce făcea figura aia speriată, de parcă urma să vină vreun cutremur. Cele două Lenuțe se oprișeră din lucru și mă ascultau privind speriate. Vali era jos, în fața intrării în uzină ca să poată să preia Moskvich-ul, așa cum făcea mereu când apărea Mia.

Mi-am dat seama târziu că Dumii, Luci și Lenuțele tăcuseră pentru că în birou intrase Mia. Intrase poate de câteva minute și asculta rezemată de un birou, privind adunarea de undeva din spatele meu.

Când am înțeles în sfârșit din privirea și figura disperată a lui Luci că era cineva în spatele meu, m-am oprit brusc din vorbit și m-am întors.

Atunci am văzut-o pe Mia. Nu putea fi decât ea. Înaltă, bine făcută, îmbrăcată bărbătește cu un sacou gri și un pantalon negru, privind calmă și parcă nerăbdătoare să vorbească.

Cred că două lucruri m-au blocat deodată. Primul a fost teama de ceea ce urma să aud. Nu neapărat pentru că făcusem o greșală, cât teama că îi lăsam o impresie proastă de la început noii mele șefe.

A doua a fost însă o imagine venită din copilărie. Dacă forțam puțin imaginația și îi adăugam în minte Miei o mantie și o sabie lungă de cavaler, în fața mea o vedeam pe fata înaltă din copilărie îmbrăcată în paj, ieșită în spatele teatrului în pauza dintre acte. Ca și atunci, aș fi vrut să fug și să mă ascund. La fel ca atunci, cu mulți ani în urmă, copil fiind am vrut să fug de emoție pe trotuarul celalat al străzii, rușinat, dar de data asta nu s-a mai putut. N-am putut nici să-mi mențin privirea în ochii ei albaștri și mari cu care mă fixa, așa cum o făcusem demult cu Silvia. Ceva din jena că fusesem prins greșind sau ceva mai important m-a făcut să roșesc și să las capul în jos. Poate pentru că fusesem antrenat să cedez sau poate pentru că iar eram speriat de coincidențe. Cred însă că în acel moment era vorba despre cu totul altceva, pe care atunci nu puteam să-l înțeleg.

— Nu ne strică să avem un matematician. Și nu numai pentru a rezolva probleme, ci, în general, pentru a găsi formule de calcul și a lucra exact. În fine, vom discuta ce ți se potrivește mai bine. Asta în plus față de tot ce ține de limba rusă, pe care am notat că o știi bine. Așa mi-a spus, „în plus față de tot ce ține de limba rusă”.

Cât timp a vorbit Mia, am trecut prin toate fazele posibile de emoții, de la o transpirație bruscă și un tremur imperceptibil la un entuziasm nebun, gata să plec la luptă călare, cu un steag desfășurat. Nu puteam ști dacă ea văzuse prin ce emoție treceam, dar speram să fi observat entuziasmul din ochii mei. Oricum, era de bine, nu se supăraseră.

Toată scena de care vă povestesc mi-a rămas în minte neștersă pentru totdeauna, o văd și acum când povestesc. Ce mă nemulțumește este că și acum, când îmi aduc aminte de ea, simt din nou că totul s-a desfășurat în întregime în defavoarea mea, că Mia m-a dominat total, mai ales psihic, cu autoritate și chiar cu ironie în priviri, „Fiecare dintre noi se subordonează mental unei persoane din motive pe care numai el și persoana respectivă le știu. Este un

fenomen greu de explicat, dar este real, și mai ales dovedit“ (Mia, ulterior, încercând să-mi explice clipa când ne-am întâlnit prima dată).

După ce a văzut ce intrase la mapă în lipsa ei, Mia a dispărut în camera cealaltă, unde am auzit-o vorbind mult timp la telefon. Avea o voce joasă, gravă, puțin bărbătească, „Din cauza fumatului excesiv“ (Luci, cu un fel regret prefăcut în glas). În camera de alături lipseau toți, Nicolaescu și Popa nu erau în țară, „Se plimbă băieții, sunt chemați de parteneri“ (Luci, imitând vocea pițigăiată a lui Popa) iar cel de-al treilea bărbat, un oarecare Lungu, un inginer pensionar, venea numai două zile pe săptămână și alea cu program redus, „Nu știu ce mai vrea și moșul ăla, nu face de fapt nimic în afară de băut cafele, vorbit la telefon și rezolvat problemele personale ale Miei“ (Ligia, cu revoltă nestăpânită).

Ne apropiam de sfârșitul programului, stăteam pe ghimp, ceva mă neliniștea și parcă nu aveam chef să plec acasă înainte de a ști cam ce gândea despre mine Mia. Lenuțele, însoțite de Luci, au plecat primele, chiar înainte de finalul programului, la o acțiune organizată de Dumi, „Ei bine, uitați-vă, vă pun gogoloaiele în fața voastră, ca să nu mai ziceți nimic pe urmă. Plus că plecați mai devreme“ (Dumi, pe un ton de superioritate protectoare). Curând, biroul s-a golit. Rămăseserăm numai eu și Mia, fiecare în câte o cameră.

Când am intrat în camera de alături, Mia, care vorbea în continuare la telefon având agenda deschisă ca să bifeze cu cine vorbise, stătea cu picioarele pe birou. Pantofii cu toc stăteau cumiți pe jos, în timp ce sacoul îi atârna pe spătar. A dat cu ochii de mine și a părut mirată. Am încercat să-i spun ceva, dar mi-a făcut semn să tac. Am rămas cuminte în picioare, așteptând. Apoi a astupat cu mâna receptorul și m-a întrebat:

— Știi să faci cafea?

Nu știu de ce întrebarea ei m-a făcut deodată fericit. Prin întrebarea ei banală, Mia mi-a dat toate răspunsurile de care aveam nevoie. Am dat din cap afirmativ, ca și cum aș fi fost gata să mă înrolez în armată și să plec direct pe front în linia I. A acoperit din nou cu mâna receptorul și mi-a spus:

— Caută tu pe la Luci, i-am adus chiar azi cafea. Să nu pui zahăr deloc, nu suport dulciurile!

Am făcut cafeaua fredonând. Apoi am pus-o cu grijă în ceașca mea de ceai și i-am pus-o pe birou, lângă telefon. Mi-a surâs mulțumită și imediat a întins mâna după ceașcă. Am așteptat o clipă să-i văd reacția după ce a gustat din cafea, dar figura ei nu a trădat nimic. În schimb, după numai câteva secunde a luat ceașca în mână și a băut din nou. Am considerat că asta era, de fapt, răspunsul.

Am rămas în biroul meu până când a terminat de dat toate telefoanele. Se făcuse deja ora șapte seara. Am auzit-o strângându-și lucrurile și apoi tocurile ei au sunat pe parchet. Când a deschis ușa și a dat cu ochii de mine, a părut surprinsă.

— N-ai plecat încă ?

— Nu știam dacă mai aveți nevoie de ceva.

— Ești drăguț, dar pe aici nu se poartă amabilitatea. Și nu ți-au spus să-mi spui pe nume ? Eu sunt Mia. Am și niște porecle de care o să auzi curând. Spune-mi, dacă știi, unde este cheia lui Luci, ca să închidem biroul.

Am plecat împreună. M-a întrebat pe hol, așteptând să vină liftul:

— Ai încercat să lucrezi ceva ?

— Nu, și nici nu știu ce aș putea face. Nimeni un mi-a dat nimic să lucrez.

— Nu te-a pus Dumi să citești Codul Vamal ?

Am râs amândoi, apoi ea a părut că se gândește la ceva.

— Poate că am o idee, dar mai bine să o lăsăm pe mâine, acum sunt ruptă de oboseală.

Jos, în fața clădirii, înainte de a se urca în mașină, Mia mi-a spus deodată, fără nicio legătură cu ce vorbiserăm până atunci, cumva parcă absentă, privind în jos, spre pantofii ei negri din piele fină:

— Nu știu când vom putea discuta deschis. Ține minte ce îți spun acum: nu trebuie să ții cont de ce se vorbește în jurul tău, jumătate din ce auzi sunt prostii. Restul sunt semiadevăruri care mai rău te vor încurca. Trebuie să ții cont numai de mine. De ceea ce spun și fac eu. E mai sănătos și mai sigur. Chiar mai avantajos.

Am fost luat prin surprindere, dar într-un fel chiar așteptam să-mi spună așa ceva pentru a mă putea re poziționa în raport cu ceea ce îmi spusese mama și, mai ales, pentru a avea o confirmare că locul meu era cel stabilit de Mia. I-am răspuns, căutându-i privirea:

— Nu-ți face griji, sunt antrenat să tac, să ascult, să memorez și să nu ripostez. Fac asta de când sunt mic.

De data asta, parcă total convinsă de ce îi spusese, mi-a spus privindu-mă în ochi:

— Este exact ce aștept de la tine. Cred că vom face echipă bună, că vom lucra bine și pentru mult timp. Din acest moment, dacă vei continua să fii discret și să ai încredere în mine, nu va trebui să te temi de nimic. S-a urcat apoi în mașină și, după ce mi-a mai zâmbit o data, a demarat în viteză și m-a lăsat privind în urma ei, încă uimit, dar fericit în contul unui viitor promițător.

* * *

Mia era un personaj extrem de dinamic. Era peste tot, cunoștea și era cunoscută de toată lumea. În același timp, era aproape invizibilă, pentru că nu stătea într-un loc mai mult de o jumătate de oră.

Cu excepția ședințelor de la care nu putea lipsi. Era un ax central în jurul căruia se învârtea tot. Asta aveam să constat curând și să mi-o reconfirm în toți anii care s-au scurs apoi cu rapiditate și cu evenimente de tot felul.

Nici în țară nu stătea mult. Apărea pentru două trei săptămâni, timp în care era mai mult în analize și ședințe, ne chinuia cu tot felul de calcule și tabele, „Dacă tot ești bun la matematică, atunci calculează repede greutățile și fă-mi tabele, în comunism marfa se vinde după prețul specific, între țările prietene nu se negociază prețul unitar, ci prețul pe kilogram, nu se penalizează întârzierile, ci numai ordinele venite de sus și încălcate, nu se schimbă prețul decât dacă se schimbă ceva politic“ (discuție la o țigară pe hol).

Am devenit asistentul ei, făceam la nesfârșit calcule, tabele și oferte în limba rusă. Nu se discuta în altă limbă, rușii erau cumpărători și pe banii lor cereau texte de contracte și corespondență în limba lor. Punct. Mia circula tot mai mult, tabelele mele o ajutau, când nu era în țară vorbeam mult la telefon. Eram important. Eram chiar fericit. Eram mereu împreună, ceea ce nu mira pe nimeni. Uneori Silvia, dacă era liberă, mă aștepta la ieșirea de la serviciu și o vedeam privind-o ciudat pe Mia, cu un fel de teamă și invidie. Mia, care la rândul ei o vedea, zâmbea și mă ironiza a doua zi, „Frumușică prietenă ai. Numai că se vede prea tare că se teme să nu te piardă“ (Mia, ironică).

Nu știam cum să primesc aceste afirmații. Nu aveam timp să le judec. Viața mea era împărțită între facultate și serviciu, eram mereu sub presiune, obosit și agitat. Evenimentele și lucrările ne inundau. Ceaușescu dorea tot felul de lucruri absurde, trebuia să vindem ce putea face industria din România și nu ceea ce doreau clienții, stresul profesional era amplificat de cel politic. Evenimente politice interne de tot felul se precipitau și aduceau mereu schimbări. Uneori primeam de la două ministere directive care se băteau cap în cap.

Nimeni nu se putea feri și mai ales nu le putea anticipa. Stresul era chiar permanent. Nici măcar cei plasați sus, în Comitetul Central, în contact direct cu Ceaușeștii, ca Oprea, nu puteau ști ce era în mintea „celor doi” și oricum nu se puteau feri de consecințele ordinelor dictate de ei. O eventuală criză de nervi a primului secretar putea arunca totul în aer. Am simțit toate astea indirect, urmărind rectiile și deciziile Mieii.

La puțin timp după ce am fost băgat serios în dosarele de export coordonate de Mia, a apărut decretul de înființare a centralelor industriale¹. Urmarea a fost că munca s-a dublat fără rost, deși pentru cei cu pile asta a însemnat posturi mai multe, salarii mai bune și plecări mai multe în străinătate.

Mia a devenit directoare comercială pe toată centrala. Ceva mă făcea să cred că știuse dinainte și că trăsesse sforile atât de bine, încât numirea ca directoare comercială de centrală nu i-a produs chiar nicio reacție. În schimb, a dat o masă acasă la ea, care pentru mine a însemnat o altă grupă de evenimente și de surprize. Oricum, de altă natură, „O să cazi jos când o să vezi cum trăiesc marii comuniști!” (Luci, schimbând cursorul calendarului urcată pe scaun).

1. Conform introducerii la Legea 5/1979 și măsurilor adoptate de Conferința națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1967 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și ținând seama de particularitățile dezvoltării forțelor de producție moderne, de creșterea complexității economiei, de necesitatea punerii depline în valoare a avantajelor concentrării activității economice, Conferința Națională a hotărât organizarea centralelor industriale și a altor mari unități economice similare care să reunească întreprinderi de producție, institute de cercetare și proiectare, activități de deservire a producției, de aprovizionare și desfacere. Centralele industriale se constituie prin unirea întreprinderilor cu profil similar sau din ramuri conexe, în funcție de specificul activității acestora, de numărul lor, de așezarea geografică și de legăturile economice dintre ele. Centralele industriale puteau cuprinde: întreprinderi de producție omogenă, întreprinderi înrudite din punct de vedere al produselor sau din punct de vedere al tehnologiei de fabricație. Centralele industriale puteau organiza activități necesare tuturor întreprinderilor care le compun, unități de cercetare și proiectare, unități pentru producerea de piese de schimb și S.D.V., de reparații, organizații de producere și desfacere etc.

— Fiecare trăiește după cum merită și după cum se descurcă.

— După cum se descurcă, asta cu siguranță, dar și după cum și cu cine se încurcă. O să vezi o casă împărătească și pe stăpânul casei, care este mare în Comitetul Central al partidului. Soțul Miei, Oprea, pare scos dintr-un film de groază. Se simte de la o poștă că e în Comitetul Central și că este un tip foarte dur. N-are nicio legătură cu Mia. De altfel, chiar se spune că de fapt nici nu au legături unul cu altul. În fine, eu una nu m-aș mărita cu un individ așa ca Oprea. Când te privește, îngheți.

Nu am făcut cometarii, așa hotărâsem, „Nu mă interesează astfel de detalii“ (afirmație care i-a tăiat din elan lui Luci).

Mia lipsea din nou pentru o săptămână, dar deja ne anunțase că vom serba la ea acasă înființarea centralei și promovarea ei, „Popa va deveni șef de serviciu iar Dumi, șef de birou de export“ (Ligia, într-o escapadă în fugă cu mine prin oraș, limitată la un film și săruturi lungi pe întuneric).

Mi-a spus că totul se știa în detaliu. Centrala urma să se organizeze rapid și să funcționeze și mai rapid. Evident, repede nu înseamnă și bine. Aproape întotdeauna era invers.

— La petrecerea de la familia Oprea se vor da toate detaliile. În mod discret, dar clar.

— De ce acolo? În fond, vor veni decizii oficiale pe fiecare persoană.

— Miei îi place să se creadă că tot ce vine pe linie de serviciu vine de la ea sau cu acordul ei. Nu-i plac surprizele și nici incertitudinile. Ne spune tot dinainte și ne și dă de băut. În felul ăsta, cine are ceva de zis își dă drumul la gură și lucrurile se aranjează imediat. Adică rămân tot cum vrea ea, dar pot apărea unele modificări legate de cei care ar putea fi nemulțumiți.

— Ar trebui să mă îmbrac elegant?

— Glumești? Lenuțele vin îmbrăcate în rochii de tot râsul, gata șifonate. De fapt, se duc mai devreme la Mia să o ajute să prepare mâncarea și să profite să o roage tot felul de prostii pentru ele și pentru rudele lor tâmpite. Înainte să înceapă chermeza, se schimbă din ținutele de bucătărească în hainele lor bune de servitoare ieșite în oraș în ziua lor liberă. Dumi vine în cămașa lui cu carouri și cu aceeași haină care miroase a transpirație de îți rupe falca.

— Tu cum te îmbraci? Sau tu nu vii la petrecere?

— Cum să nu vin? Dacă nu cheamă pe cineva, înseamnă că acel cineva urmează să dispară. Vin și trag și cu urechea și apoi fac nota cum vreau eu, adică inventez și spun ce-mi convine. Chiar voi veni devreme și voi purta o rochie pe care mi-a făcut-o cadou chiar Mia, una cu umerii goi, cumpărată de la Moscova.

— Până la urmă, la ce folosesc notele tale dacă nu sunt reale?

— Dacă mai scrie încă cineva întâmplător la fel ca mine, atunci contează. Eu îi fac mereu note Mieii. Într-o zi poate vor conta exact în sensul în care vreau eu.

— Cred că n-ai nicio șansă. Cine mai e de aceeași părere cu tine?

— De exemplu tu, dacă mă iubești.

— Eu nu fac note la Securitate.

— Atunci cu siguranță ți se va face ție o notă de către altcineva.

— Adică de către cine?

— Voi păstra asta pentru mine.

— Și cu iubirea noastră cum rămâne?

— Nu fi ridicol, te voi iubi în continuare, dar mai ales voi lupta cu Mia. Dar dacă vom lupta contra ei amândoi vom scăpa de ea.

Am tăcut ca de obicei, nu trebuia să o contrazic, nu venise momentul adevărului. Mă gândeam însă că la un moment dat, fără să vreau, mă voi da de gol și lucrurile se vor schimba în rău. Spre surprinderea mea, am constatat că nici pentru asta nu eram foarte pregătit, întâlnirile cu Ligia, pe lângă latura lor amoroasă, îmi

asigurau informații utile, „Dacă simt că nu mă iubești, vei pierde tot imediat“. Ar trebui să dezvolt mai mult ce însemna pentru Ligia „iubirea“ și cam ce cuprindea „totul“ la care se referea. Voi spune doar că pe undeva ea unea cele două noțiuni. Pe undeva prin pat.

* * *

În seara petrecerii s-a întâmplat să plouă. Nu cred în semne cerești, dar atunci am fost sigur că ploaia a modificat în jos optimismul exagerat pe care toți îl afixam când era de față Mia. De obicei un fel de forță nevăzută ne șoptea la ureche să ne arătăm încântați de tot ce era legat de ea, de partid și de viitor. De obicei și de la distanță nimic nu părea că ne putea opri entuziasmul. Dar pe dinăuntru? Eram cu toții actori, ne mișcam automat, funcționam bine, scopul era în fond să treacă timpul fără să ne împotmolim în principii. Important era să mai treacă o zi. Și încă una.

În taxiul pe care l-am luat până acasă la Mia mă gândeam la ce mi se întâmpla. Priveam pe fereastră, nu vedeam mare lucru, ploaia părea că încerca să mă oprească să ajung la destinație. Mi se părea că nu mă potriveam cu cei care urmau să fie prezenți la serată, că mă aflu la acea petrecere în mod fraudulos și că urma să fiu demascat și aruncat în stradă. Oare se vedea ceva pe chipul meu? Oare era adevărat că scăpasem de Oprea? Ce era oare adevărat din tot ce aflasem despre soții Oprea? Puteam oare să cred că Oprea intervenise pentru mine, după tot ce îmi făcuse până atunci? De ce ar fi făcut-o? O stare de incertitudine mă chinuia. Poate că totul era numai din cauza ploii.

Indicasem șoferului adresa de două ori și îi arătasem și o schiță făcută de Mia. Taximetristul inițial tăcuse, apoi mi-a spus sec, „Știu, nu e cazul de schiță. Vă las și plec imediat“. Pe drum n-a scos un

cuvânt. Când ploua, Bucureștiul devenea urât și necirculabil. Gropile nu mai puteau fi evitate la fel de simplu ca pe timp frumos. Eram sigur că taxiul nu mă dusesse pe drumul cel mai scurt, destinația mă plasa în categoria „bogați și proști“, adică buni de plată.

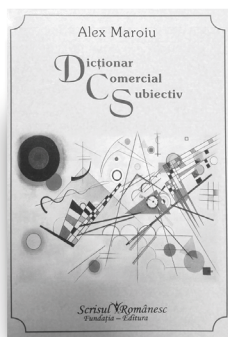
După un sfert de oră de mers m-au furat gândurile și m-am lăsat dus. Aș fi vrut ca mama să fie lângă mine și să reiau discuția despre Mia. Nu înțelegeam cum ajunsese în preajma și mai ales sub protecția ei.

Simțeam însă că avusesem noroc și că trebuia să accept orice numai ca să rămân lângă ea. Trebuia. Îmi plăcuse Mia din primul moment. Mă fascinase, chiar dacă mi se părea un personaj negativ după pricipiile în care crescusem, un personaj care profita de situația politică și de conjunctura care evident o favoriza. Găseam că era foarte atrăgătoare.

Mă gândeam că nu era deloc momentul să fac analize sau procese de conștiință. Suportasem în trecut prea multe nedreptăți, acum credeam că aveam dreptul să mă agăț de șansă și să-mi schimb viața. Trebuia să rămân lângă Mia și să fac ca toți ceilalți care se mișcau după cum le dicta ea. Îmi găseam scuze și îi găseam scuze și ei.

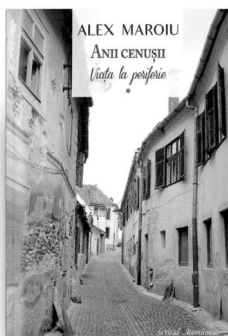
Ce era mai ciudat era că, stând lângă Mia, rămâneam și în continuare aproape de Oprea, care era un pericol. Poate că mama nu-mi spusese tot. Poate că nu putea să-mi spună tot sau nu dorea să mă sperie. Deși lucrurile păreau schimbate în bine, mă simțeam încă vulnerabil.

Am plătit și șoferul a plecat. Casa familiei Oprea era mare și, așa cum spusese Ligia, era vizibil divizată în două, „Păi, chiar e împărțită în două, practic sunt ca două familii, Oprea, Gabi, fata lor, șoferul ăla ciudat și o bonă stau într-o parte iar Mia cu băiatul ei înfiat, Ciprian, părinții ei și cealaltă bonă, în cealaltă parte a casei“ (Ligia, făcând o schemă a casei pe o hârtie pe care apoi a rupt-o în bucăți mici și a aruncat-o la coș). Discuția cu Ligia îmi dăduse o imagine bizară asupra familiei Oprea.

Pentru cei ce trăiesc în interiorul artei cuvântului, vocabularele, gramaticile și dicționarele constituie nu elemente de decor și bibliotecă, ci instrumente de existență. Când ai ajuns să realizezi un dicționar ai o perspectivă comprehensivă asupra domeniului. Din start, două lucruri își dau întâlnire în cartea lui Alex Maroiu, intitulată „Dicționar Comercial Subiectiv” (Craiova: Scrișul Românesc, Editura - Fundația, 2012): o viziune coerentă despre lume și o specializare în domeniul comerțului. Din interacțiunea acestuia rezultă o carte de ficțiune, ce emană din convulsiile vulcanice ale unor evenimente reale. Demersului epic este unul de sublimare în planul generalumanului a unor întâmplări cu miez ideatic.

Coordonatele existenței emoționale fiecare sunt: iubirea, atașamentul față de timp, evitarea aridității singurătății și tristeții. „Dicționar Comercial Subiectiv” este un edificiu epic multistratificat și poliedric. Anvelopa emoțională în care se proiectează are o puternică notă de nostalgie, indusă de trecerea timpului și de constatarea că „lumea noastră nu mai există”. Scrisă elegant și atent, cartea este o lectură plăcută, chiar instructivă, și are un bun prozator, cu gândire epică așezată procedee, capabil să scrie și roman psihologic. (Ștefan Vlăduțescu - Scrișul Românesc, nr. 4[116], aprilie 2013)

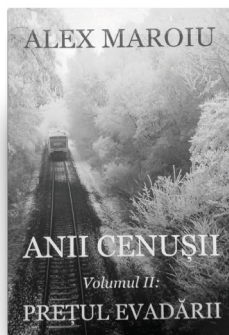

În decembrie 1989 revoluția a învins. Comunismul a murit brusc, odata cu Ceaușescu, uimind Europa și lumea întreaga. Și chiar și pe noi înșine care am înțeles tarziu că am învins fără să înțelegem cum am reușit, de ce trebuia să învingem și pentru cine era pregătită victoria.

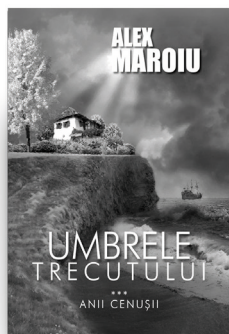
Apoi ne-am tot învârtit în loc. Ne-am pus alte întrebări, total diferite de primele. Poate că am îndrăznit prea ușor să uităm comunismul, felul lui de a trișa, de a minți și a strica totul și total.

Nici nu mai știam bine ce putea fi, ne aminteam doar că făcea rău, lovea, miroase urât și ne îmbolnăvea.

Definitiv. De moarte. Ne lua speranța și în același timp ștergea urmele trecutului că să nu ne putem întoarce nici înapoi în timp, în noi înșine, în memorie. Era o lume închisă, fără ieșire, o închisoare fără ferestre, un corp inert care nu mai simțea aproape nimic de prea mult timp. (Alex Maroiu - Introducere la vol. I „Viața la periferie” - din ciclul „Anii cenușii”)

Deceniile post-comuniste scot încă în prim-plan întâmplări livrești cu rădăcinile adânc înfipte într-o realitate totalitară, sumbră, covârșitoare. Probabil că multe alte decenii vor lumina sporadic unghere ale umilinței în bezna ideologică. Surprinzătoare este însă apropierea inginerului Alex Maroiu de acest subiect, nu numai prin maniera de punere sub lumina livrescă a unor realități cutremurătoare ale anilor de sub comunismul ceaușist, ci și prin încercarea de arhitectură rom-anească. Nimic nu este lipsit de importanță într-un complex spațio-temporal tragic, prin care trec dezumanizate personaje în propria lor devenire (aparentă), în care orice detaliu și orice abatere contează spre a se putea fabrica un dosar, spre a putea fi constrâns un om, modelat prin lovire ideologică repetată, imobilizat fiind în menghina securității omniprezente. Odată cu dezumanizarea și dramele ei, prin istorie traversează și ideologiile de care nu se pot debăra personajele, ducându-le dincolo de aparenta moarte a unui comunism apăsător. (Adrian Lesenciuc - Recenzie la ciclul „Anii cenușii”, Revista „Hyperion”, 4-5-6 / 2017)

Cumințenia, muțenia și surzenia, dar mai ales disponibilitatea de colaborare cu aparatul de stat sunt calități pe care societatea comunistă le cere. Individul nu se poate opune, nu se poate sustrage. Este condamnat la traiul ci propriile neputințe încărcându-i conștiința - o conștiință indeajuns de maculat de un sistem care n-avea cum să lase neatinsă vreo încercare de expresie liberă. Totodată, o conștiință insuficient de conștientă de sine într-un sistem de referință de care nu se poate desprinde spre a privi lucid din exterioritate.

Bine scris, credibil, ciclul „Anii cenușii” promite prin împrumutul de noi voci și prin noile perspective din ultimile două volume, un întreg consistent și ambițios. Talentul lui Alex Maroiu nu poate fi pus la îndoială. Chiar dacă însingurarea și dezumanizarea de sub comunismul cenușiu nu sunt singure în peisajul ficțional românesc, ciclul „Anii cenușii” se distinge printr-o singularitate proiectivă, în care personajul colectiv nu poate fi decât expresia interacțiunilor, interferențele dintre personajele individuale supuse aceleiași presiuni de derpersonalizare. (Adrian Lesenciuc - Recenzie la ciclul „Anii cenușii”, Revista „Hyperion”, 4-5-6 / 2017)